

Ткачук Мирослава Михайлівна

к. пед. н., старший викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В ОСВІТНЬО-ВИХОВНІЙ СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Загальною проблемою європейських країн, у т.ч. й України, на початку XXI століття є зростання розриву між зовнішніми змінами світу та внутрішньою сутністю людини. З цього приводу академік І. Зязюн зазначає, що сьогодні на світовому рівні спостерігається ефект «ножиць» між темпами розвитку культури матеріальної та духовної. Ми є свідками того, як матеріальний фактор поступово починає знищувати духовний. Тому з усіх глобальних проблем людства сьогодні на перший план виступає питання відродження старих та пошуку нових гуманістичних цінностей, нової парадигми життя, нового мислення, нових правил людського співжиття. Першочерговим стає завдання прищепити молодому поколінню таку систему цінностей, спираючись на яку воно зможе використовувати свої знання на благо країни і світу в цілому.

Цінності складають основу будь-якої соціально-педагогічної, освітньо-виховної системи і є орієнтирами, духовними векторами її функціонування. Категорія «цінність» є предметом теоретичних досліджень багатьох гуманітарних наук. Здійснений історико-соціологічний аналіз цієї дефініції свідчить про те, що система цінностей, в широкому сенсі слова, – це внутрішній стрижень культури суспільства, об'єднуюча ланка всіх галузей духовного виробництва, всіх форм суспільної свідомості. Система цінностей – це дієвий бік суспільної

свідомості, взятої в сукупності всіх її форм. У системі цінностей знаходить вираження міра рішучості, підготовка особистості до перетворення світу, який не є стабільним і незмінним. Зміна цінностей суспільства відбувається постійно: змінюються пріоритети та ієрархія, знецінюються одні і висуваються інші.

Цінності визначають як смислові універсалії, що викристалізувалися в результаті узагальнення типових ситуацій, з якими людству довелося стикатися в історії. В. Франкл виділив три групи цінностей: цінності творчості (що ми даємо життю); цінності переживання (що ми беремо від світу); цінності відношень (яку позицію ми займаємо відносно долі, яку ми можемо змінити) [3, с. 263].

Цінності є системотворчим ядром діяльності та внутрішнього духовного життя людини. Кожна з ключових цінностей виражає сутнісне ставлення до навколишнього світу, а система цінностей дає уявлення про відносини «людина–світ». Система цінностей здійснює соціальну регуляцію найвищого рівня, це та ланка, яка об'єднує суспільство та особистість, задіюючи їх до системи суспільних відносин [1, с. 3].

Європа – це спільність, яка, попри різні політичні та релігійні погляди народів, що у ній проживають, має загальні для всіх духовні цінності: «.. Європа є передусім об'єднанням цінностей, що ґрунтуються на ідеї демократії і прав людини» [2, с. 28]. Цю думку поділяють зокрема й українські вчені, які наголошують на тому, що українці за своїм походженням, історичним та культурним розвитком європейцями, а тому воно в сучасній системі освіти повинні бути провідні загальноєвропейські цінності. Історична місія бути на цьому шляху провідниками та носіями сучасних змін і трансформацій в освіті випала педагогам. Це передбачає наявність у педагога таких сформованих якостей як чітка громадянська позиція та системи цінностей, куди обов'язково входить толерантність,

Шлях освіти. – 1997. – № 1. – С. 28 – 32.

3. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл. – М.: Прогресс, 1990. – 369 с.

4. Ціннісні парадигми освіти / Укл. Н. О. Ткачова. – Х.: Видав. гр. «Основа», 2004. – 128 с.

Репозитарій УДШУ